

Diyalog resmiyeti kaldırmaz

Avrupa-Amerika’da onlarca yıl Müslüman-Hristiyan diyaloguna hizmet edenlerde ortak bir kanaat oluşmuştur: Diyalog siyaseti sevmediği gibi, resmiyeti de sevmez. Geleneksel düşüncemizin bu hususta da bizi yanıltabileceğini düşünüyoruz. Tarihte, en çok devlet kurmuş millet olarak bilinen Türklerin nazarı devamlı piramidin tepesidir.

Halbuki tepelerde resmî görüşler, siyasî düşünceler, gruplar veya milletlerarası menfaatler vardır. Menfaatin esas alındığı yerlerde diyalogun esası olan “samimiyet” ve “şeffaflık”ten bahsedebilir misiniz? Şu kanaatimiz ‘Resmî kişi ve kuruluşlarla diyalog yapılmaz’ hükmüne sizi sakın götürmesin... İnsanlığın barışı ve tahrip olan değerlerin tamiri noktasında büyük neticelerin alınması fevkalade zor olduğu gibi, insaniyetin en büyük düşmanı “deccaliyet”in karşısındaki Müslüman-Hristiyan ittifakına da bizi götürmez, demek istiyoruz.

Bizde diyalogdan bahsedildiğinde, bazı medya mensuplarımızın hatırına Vatikan (Papa), Fener (Patrik) ve Ankara-Kocatepe (Diyanet) gibi sembol müesseseler geliyor. Hakikatte, bahsedilen makamlar resmî olduklarından kendi mensuplarıyla bile samimî bir diyalog içine giremezler. Devlet başkanlığına bağlı Diyanet İşleri Başkanlığımızın Müslümanlarla diyalogunu az çok tahmin edebilirsiniz. Vatikan’a, Fener’e veya Ankara’ya yalnızca siyasî veya menfaat hesapları olanlar koşarlar. Müslüman-Hristiyan devletlerce görevlendirilmiş misyonlara bağlı “din vazifesi”ni yüklenenler sözkonusu kurumlara koşarlar. Resmî, inisiyatifsiz, belli kalıplara sığmış ve politikacılarla diplomatların canbazlıklarına maruz kalanlar, elbette çerçevesini çizmeye çalıştığımız diyaloga katılamazlar. Meselâ, Türk devletiyle açık kapalı irtibatlı olanların ellerine ayaklarına dolaşacak Kemalizmi düşünebiliyor musunuz? Aynı şekilde neo-conların safında mücadele vermeye çalışan Avrupalı-Amerikalı diplomat veya politikacının emrindeki papazın hali de izaha çalıştığımız diyaloga mücadele etmez. Yani Batılı bir ülkenin elçiliğiyle irtibatlı din adamıyla diyaloga girişen Müslüman, siyaset ve diplomasiyle yüz yüze kalır. Orada ne hakikî işevilik vardır, ne de tahripkâr Avrupa’nın karşısında duracak hakikî ruhanîler... Müslüman-Hristiyan diyalogunda muhataplar; devletin resmî ulemasının dışındaki ulema mabeyninde, hür ve serbest dinî cemaatlerde, dine meyilli olup teoloji tahsili görmemiş akademisyenler arasında aranmalıdır. Devletten icazet alınarak yapılacak diyalog çalışmalarını, sözkonusu devletin istihbarat kesimleri menfaatlerine göre yönlendirerek neticesiz ve akım bırakabilirler...

Yukarıdaki endişelerimizi günümüzün hadiseleri ve tarihin tecrübeleri haklı çıkarıyor. Dinin mütemadiyen siyasete âlet edilişi, aslında ilk olarak Avrupa’da ortaya çıkar. Rönesans ve reform öncesindeki kilisenin durumuyla, orta Avrupa’da patlak veren “din motifli devletlerin” tarihçesini bilenler, bugünkü Şia’nın Johannes Calvin gibi teolog-düşünürlerden etkilendiğini rahatlıkla iddia edebilirler. Günümüzün hakikî diyalog ehli, Avrupa’nın bu dehşetli geçmişinden ürktüğü için Müslümanlara da önyargılı yaklaşıyor. İslâm âleminde son yıllarda yapılan bazı yanlış hareketler ile İran’ın kendisine has üslubu bu ürüntüyü yer yer maalesef derinleştirmiştir... Halbuki İslâm tarihindeki “ulema,” ekseriyetle saltanatın karşısında, tebaa ve fukahanın yanında yer almıştır. Siyasete âlet olmadıklarından zindanlarda çürüyen ve hatta hayata

veda edenlerin sayısının binlerce olduğuna yine tarih şahittir.

Hakikî diyalog iki din mensupları arasındaki sıcaklık ve emniyeti temin eder, varsa problemleri çözer ki, cemiyetin barışı da ancak bununla mümkündür. Asr-ı Saadette Habeşistan’a hicret eden Müslüman kafilenin sözcüsü Hz. Cafer’in Necaşi’ye anlattıkları, İslâm elçilerinin Heraklius karşısındaki tutumları, Sultan Selâhaddin’in Kudüs-ü Şerifte başlar üstünde tutulması, doğu kilisesinin kalbini fetheden Fatih’in şer’î hürriyeti, Hz. Mevlânâ’nın cenaze merasimine katılan Hristiyanların gözyaşları ve nihayet Bediüzzaman Hazretlerinin iki talebesiyle Patrik Athenagaros’u ziyaretleri, zahiren merasimli ve resmî görünse de, zamanlarının acil ihtiyacına binaen; samimî, şeffaf ve fitrîce gerçekleşmiş diyaloglardır.

Bazan diyalog hareketlerinde ne hakikî İsevîliğe ve ne de doğru Müslümanlığa inanmayan kişilerle karşılaştığınızda işin vehametini daha iyi anlıyorsunuz. Doğrusu hissen, ruhen ve vicdanen insaniyetin şu dehşetli belâ, musibet ve çatışmalardan ancak hakikî diyaloglarla kurtulabileceğini hisseden bazı diyalog karşıtları; yolları başka şekilde kapatmak için “diyalog toplantıları” tertip ediyorlar. Tâ ki ferec ve kurtuluşu bekleyenleri ümitsiz bıraksınlar.

Nüvesiz danelerin Nisan yağmuruna rağmen toprakla kucaklaşmamasına hayret edenlere tavsiyemiz: İnsaniyet-i Kübrânın öngördüğü şartlara haiz hakikî İsevîlikle doğru Müslümanlık çerçeveli diyalogların dışındaki diyaloglardan netice beklemeyiniz...